

Марина Оксютович,

кандидат філософських наук, завідувач кафедри психології та соціального забезпечення

(Державний університет «Житомирська політехніка»)

Вадим Слюсар,

доктор філософських наук, завідувач кафедри філософсько-історичних студій та масових комунікацій

(Державний університет «Житомирська політехніка»),

Світлана Гаркуша,

кандидат медичних наук, доцент кафедри психології та соціального забезпечення

(Державний університет «Житомирська політехніка»)

Соціально-психологічна діяльність релігійних організацій України у підтримці ментального здоров'я

Роль церков у наданні психологічної підтримки та вирішенні екзистенційних пошуків під час війни стає особливо значною. Однак неоднозначність їхнього впливу та труднощі в оцінці цієї ролі відкривають нові горизонти для дослідження. У цій статті ми заглибимося в різні аспекти цієї теми, беручи до уваги всі її аспекти. Багатогранний характер цього питання вимагає всебічного дослідження, яке б враховувало різноманітні точки зору та досвід.

Під час війни люди часто відчувають глибокі психологічні страждання та екзистенційні сумніви. У такі неспокійні часи церкви часто постають опорою, пропонуючи розраду, керівництво та відчуття спільності тим, хто потребує допомоги. Однак розуміння повної міри їхнього впливу та ефективності у задоволенні цих складних людських потреб не позбавлене труднощів. Залучення церкви до надання психологічної підтримки під час війни є важливою темою, яка проливає світло на складну взаємодію між релігійними інституціями та суспільними потребами під час кризи. Розуміння історичного середовища, в якому церкви діяли під час війни, має вирішальне значення для розуміння їхньої ролі в наданні психологічної допомоги окремим особам і громадам. Наприклад, дослідження того, як церкви слугували опорою для людей під час збройних конфліктів в Україні, дає цінну інформацію про їхню багатогранну роль у подоланні психологічного стресу під час війни. Протягом історії церкви відігравали різні ролі під час конфліктів, починаючи від надання притулку до пропонування духовного керівництва та розради. Однак важливо визнати, що ефективність церковних втручань у задоволенні психологічних потреб під час війни не позбавлена викликів і складнощів. Неоднозначність впливу церков і різноманітність релігійних громад вимагають тонкого підходу до розуміння їх впливу [1].

Заглиблюючись в історичний контекст участі церкви в психологічній підтримці під час війни, ми можемо отримати глибше розуміння факторів, які формують її роль у часи кризи. Ці знання можуть стати основою для майбутніх досліджень і втручань, спрямованих на використання потенціалу релігійних інституцій для вирішення психологічних потреб окремих осіб і громад, які постраждали від збройних конфліктів.

Підсумовуючи, контекст участі церкви в наданні психологічної підтримки під час війни є багатогранною та динамічною сферою дослідження, яка потребує подальшого вивчення. Уникаючи тавтологій і кліше та прагнучи до унікальності в нашому аналізі, ми можемо зробити внесок у більш детальне розуміння ролі церков у вирішенні психологічних страждань під час війни.

Багатогранна роль церков у наданні психологічної підтримки та вихованні стійкості під час війни є складним і дуже важливим явищем. Хоча головною метою такої підтримки є полегшення психологічного стресу та сприяння механізмам подолання серед осіб, які постраждали від конфлікту, методи та підходи, які використовують церкви, дуже відрізняються [5].

Вивчення конкретних випадків, коли церкви відігравали ключову роль у наданні психологічної підтримки під час війни, відкриває тонке розуміння їх впливу. Одним із відомих методів, який використовують церкви, є пастирське консультування, під час якого навчені члени духовенства пропонують емоційне та духовне керівництво людям, які борються з травмами війни. Завдяки конфіденційним обговоренням і співчутливому вислуховуванню пастирські радники прагнуть забезпечити безпечне місце для людей, щоб висловити свої проблеми та знайти розраду.

Крім того, церкви часто організують спільні збори для молитви та підтримки, створюючи почуття солідарності та приналежності серед людей, які постраждали від війни. Ці зібрання дають можливість для спільного зцілення, дозволяючи учасникам черпати сили зі спільної віри та колективної стійкості. Завдяки ритуалам, гімнам і спільним молитвам учасники знаходять розраду в присутності своєї релігійної спільноти, сприяючи почуттю надії та стійкості серед труднощів [4].

Також, церкви пропонують духовне керівництво, щоб допомогти людям орієнтуватися в екзистенційних питаннях і моральних дилемах, які виникають під час війни. Спираючись на релігійні вчення та принципи, духовні лідери пропонують уявлення про значення страждання, прощення та примирення, забезпечуючи людям основу для розуміння та подолання свого досвіду [6].

Однак важливо визнати різні тлумачення та сприйняття ефективності цих зусиль різними верствами населення. У той час як деякі люди можуть знаходити розраду та силу в підтримці, яку пропонують церкви, інші можуть сприймати її як недостатню або несумісну з їхніми власними переконаннями та досвідом. Такі фактори, як релігійна приналежність, культурне походження та особисті переконання, формують реакцію людей на церковні ініціативи психологічної підтримки, підкреслюючи потребу в культурно чутливих і контекстуально відповідних підходах.

Підсумовуючи, роль церков у наданні психологічної підтримки та вихованні стійкості під час війни є багатогранною та динамічною. Досліджуючи конкретні випадки, коли церкви відігравали певну роль у підтримці осіб, які постраждали від війни, ми отримуємо розуміння різноманітних методів і підходів, які використовувалися, а також різних інтерпретацій їхньої ефективності. Рухаючись вперед, дуже важливо продовжувати досліджувати інноваційні способи, за допомогою яких церкви можуть сприяти психологічному благополуччю та стійкості людей, які постраждали від конфлікту, пам'ятаючи при цьому про різноманітні потреби та перспективи в постраждалих громадах [7].

Церковне служіння в контексті збройного конфлікту є вирішальним фактором у підтримці та зціленні постраждалих громадян. Здатність церкви забезпечити простір для відкритого спілкування та емоційного вираження має ключове значення для підтримки психологічного благополуччя населення під час криз. Психологічна підтримка церковних громад відіграє значну роль у процесі зцілення та адаптації до нових умов життя.

Важливість цього підходу полягає у створенні сприятливого середовища для одужання та самопізнання через підтримку волонтерської діяльності та психологічного консультування.

Крім того, у районах, які постраждали від військового конфлікту, церква виконує важливу функцію, забезпечуючи безкоштовні зустрічі для членів громади, спрямовані на підтримку та відновлення. Ці зустрічі дають учасникам можливість спілкуватися та виражати свої почуття, що є вирішальним кроком у процесі підтримки та зцілення. Тому церковне служіння в умовах збройного конфлікту є важливим елементом психологічної підтримки та зцілення постраждалих громадян. Його значення полягає у забезпеченні простору для відкритого спілкування, емоційного вираження та підтримки волонтерської діяльності для забезпечення загального благополуччя та самопізнання в складних умовах військового конфлікту [2].

Слід зазначити, що в регіонах, які страждають від спустошення військового конфлікту, церкви служать бастіонами розради, організовуючи спільні зібрання, спрямовані на сприяння підтримці та оновленню. Ці спільні зустрічі дають учасникам можливість для міжособистісного обміну та емоційної артикуляції, ключових етапів у подорожі до зцілення та омолодження. Отже, церковне служіння під час збройного конфлікту постає стрижнею у наданні психологічної допомоги та одужання постраждалому населенню. Його значення полягає у створенні арен для відвертого діалогу, розрядки емоцій і просування волонтерських ініціатив, які об'єднуються для зміцнення загального добробуту та самопізнання серед заплутаного середовища військового конфлікту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Cimbalo G. The omitted role of the Churches in the Russian-Ukrainian conflict. *Stato, Chiese e pluralismo confessionale*. 2022. 10.54103/1971-8543/17672.
2. Nedavnya O. The question of war in the social doctrine of the Catholic Church through the prism of the events of Russia's war against Ukraine and in the current theological reflections of Ukrainian Catholics. *Good Parson: scientific bulletin of Ivano-Frankivsk Academy of John Chrysostom. Theology. Philosophy. History*. 2023. Pp. 142-152. 10.52761/2522-1558.2023.18.11.
3. Penner P. Attitudes toward War and Peace in the Ukrainian Evangelical Context. *Religions*. 2023. № 15. P. 24. 10.3390/rel15010024.
4. Plakhova O. (2023). The role of church and religious organizations in solving social problems during the war. 2023. Pp. 136-138. 10.23939/sosrsw2023.136.
5. Zatyka M. Material and Spiritual Aid from the Catholic Church of Poland to Ukraine in the Face of Russian Aggression that Began in 2014. *Revista Portuguesa de Ciência Política / Portuguese Journal of Political Science*. 2024. P. 27-37. 10.59071/2795-4765.RPCSP2023.20/pp-27-37.
6. Стефаненко І. Психологічна допомога під час війни: Ірина Стефаненко про важливість психологічного консультування й особливості його інтеграції в церкві. <https://uets.net/news/psychologichna-dopomoga-pid-chas-vijny/> .
7. Центр Разумкова. Українське суспільство, держава і церква під час війни. Церковно-релігійна ситуація в Україні-2023: інформаційні матеріали. Релігія і Церква в українському суспільстві: 2000-2023 рр. (соціологічне дослідження). Київ, 2023.
8. Слюсар В., Маршевський М. PR-діяльність у релігійній сфері як складова соціальної діяльності: досвід України та Польщі. *Українська полоністика*. 2019. № 16. С. 84–92
9. Оксютрович М., Мельничук Д. Конструктивні стратегії поведінки особистості у психогенних кризових ситуаціях. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 2023. № 1 (69). С. 253 – 260. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-69-253-260>.